

HØRINGSSVAR

Veivalg for fremtidig kirkeordning

Høring februar – mai 2015

Det vises til Kirkerådets høringsnotat *Veivalg for fremtidig kirkeordning*. I høringsnotatet presenteres en rekke temaer og veivalg for den fremtidige kirkeordningen med i alt 27 spørsmål.

Se bakgrunnsmateriale på denne nettsiden: www.kirken.no/kirkeordning

Høringsinstansen gjøres oppmerksom på at spørsmålene står i et visst forhold til hverandre, noe som er påpekt i teksten.

Det er også anledning til å gi svar kun på et utvalg av spørsmålene.

Hørings svar bes sendt elektronisk til post.kirkeradet@kirken.no.

(Skriv gjerne inn svarene i denne Word-fila og send den som vedlegg til epost).

Opplysninger om høringsinstansen:

Navn på menighet/kirkelig fellesråd/organisasjon: **Hønefoss menighet**

Adresse: **Storgt. 11, 3510 Hønefoss**

Kontaktperson: **Tor Magnus Amble, sokneprest**

Høringsspørsmålene

Vi opplever høringsspørsmålene som meget komplekse og innfiltret i hverandre. Vi har derfor skrevet følgende mer **samlede redegjørelse** for hvordan vi tenker, som nærmere **begrunner** svarene på de enkelte høringsspørsmålene:

Selv om utkastet til ny Kirkelov viderefører nesten så mye som mulig av nåværende kirkeordning, står vi med løsrivelsen fra Staten overfor store endringer i Kirken. Primært mener Hønefoss menighetsråd at vi bør høste noen erfaringer som fristilt folkekirke, før vi gjør nye og mer omfattende endringer av kirkeorganisasjonen. Selv om Kirkemøtet tidligere har gått inn for å redusere antall nivåer til tre, samt satse på bare én arbeidsgiverlinje, mener vi det vil være klokt å ta seg bedre tid med reformer nå.

Utkastet til ny kirkelov bekrefter og styrker de tre nivåene vi allerede har – i tillegg til det nasjonale – gjennom tilordningen sokn - sokneprest, prosti - prost og bispedømme - biskop. Vi tror det også i fremtiden vil være tjenlig å operere med disse nivåene.

Etter vår oppfatning har den tradisjonelle «samvirkemodellen» mellom «embete og råd» fungert godt, - og gitt en fruktbar dynamikk på alle plan i DnK

Vi deler den samstemte oppfatningen om at soknene bør styrkes, men er i tvil om hvordan dette best kan skje. Menighetsrådene har i dag allerede i overkant mange pålagte oppgaver. Slitasje fører ofte til liten kontinuitet fra valg til valg. Helst burde soknene selvsagt tilføres økte ressurser; dette ser vi imidlertid som urealistisk. Alternativt vil svært mange sokn måtte slå seg sammen til større sokn. Da mister vi imidlertid bl.a. den grunnleggende betydningen av ordet sokn = de som *søker* til samme kirke. Selv om sammenslåing har fungert bra flere steder, frykter vi at en slik løsning vil befordre fremtidige kirkenedleggelse i raskere tempo enn det som kanskje uansett vil tvinge seg frem, og dermed tap av lokalt kirkelig liv.

Dersom det likevel gjøres endringer mener vi følgende:

Kirkelivet på lokalplanet utfolder seg i soknene, - og ikke på fellestrådsnivå.

Vi er tvilende til om overføring av ytterligere oppgaver og makt til fellestrådene – *formelt* på soknenes vegne - virkelig vil styrke soknene, som i stor grad mangler kapasitet til å holde tritt med og følge opp fellestrådet styring. Det er fellestrådene som styrer stillinger, har klart flest og administrativ hjelp. Fellestrådenes stab/kirkevergene har god kompetanse på økonomi, administrasjon og legging av arbeidsplaner, men i utgangspunktet minimal kompetanse på de oppgavene som prestene, andre vigslede, og også kantorene, utfører; og menighetsrådene mangler i stor utstrekning kapasitet til å følge opp sine tilsatte. (Flere av disse gruppene er i dag i en pussig mellomstilling: Ansett av fellestrådene, men under biskopens tilsyn.) Om også prestene skulle ansettes på lavere nivå enn i dag, vil vi også tape den dynamikken som ligger i at presten er «sendt» til menigheten. Med overføringen av arbeidsgiveransvaret for prestene til bispedømmerådene i 1989 anser vi at DnK allerede er mer enn tilstrekkelig regionalisert.

Tvert imot mener vi at også de øvrige vigslede, og dessuten trosopplærerne, bør ansettes på bispedømmenivå. Dette er yrkesgrupper som har og bør ha stor grad av selvstendighet, men også betydelig teologisk ansvar. Biskopen bør sikres en viss overordnet styringsmulighet, som kan delegeres til prostene. Om også kirkevergene tilsettes av bispedømmene, vil i tillegg en enhetlig arbeidsgiverlinje sikres. Annet personell kan fortsatt godt ansettes lokalt, av kirkevergen. Tilsvarende mener vi det er mest naturlig at sokneprestene - ut ifra samlet kompetanse og ansvar - blir daglige ledere i de enkelte menighets-stabene, selv i store, ressurssterke menigheter (som kan koste på seg daglig leder i full stilling). Desto mer i flertallet av landets menigheter! (Selv i Hønefoss, den største menigheten i prostiet vårt, har eksempelvis kun sokneprest og kantor full stilling soknet.) Men soknepresten vil naturligvis, på samme måte som prosten, ha behov for administrativ avlastning, og sokneprestkurs bør (gjen)innføres.

Menighetsrådene bør få ha hovedfokus på det frivillige kirkelige livet, slik Kirkeloven forutsetter. I tillegg bør de sikres nesten så stor grad av innflytelse som de har ønske om og kapasitet til, ved ansettelse, ved utarbeidelse av stillingsbeskrivelser, samt gjennom oppfølging av og dialog med de tilsatte. (Bare unntatt innstillingsrett ved *prestit*tilsettelse, siden det vil forrykker «samvirkemodellen» og *kan* komme til å true viktige helhetskirkelige hensyn.)

Det økonomiske ansvaret for kirkebyggene, vil menighetsrådene selvsagt også trenge avlastning og hjelp med.

Hvis dagens finansieringsmodell for kirken beholdes, mener vi det er best å opprettholde fellestråd på kommunenivå. Prostigrensene bør så i stor grad justeres etter kommunene

Imidlertid mener vi en *livssynsavgift* vil være langt å foretrekke. Selv om kommunalt finansieringsansvar *kan* ha positive sider for forholdet mellom kirke og lokalsamfunn, resulterer det ikke sjelden i spenning og konflikt. I kommunestyrene stemmes det ofte helt uavhengig av hva Kirkeloven krever. Vi har allerede god erfaring med overføringen av trosopplæringsmidler. En livssynsavgift vil sikre Kirken både forutsigbarhet og uavhengighet, og vil spare menighetene/kirkevergen for den årlige tiggergangen til rådmann/kommune. En livssynsavgift vil ikke legge annet enn dåpen til grunn for medlemskap, og vil heller ikke gi noe økonomisk motiv for endring av tilhørighet. Kirkeorganisasjonen vil heller ikke lenger være så avhengig av kommunestrukturen.

Kanskje vil en måtte finne egne ordninger for forvaltning av kirkebyggene, som de fleste steder har sterk lokal og kulturhistorisk betydning.

Disse overveielserne fører oss til følgende, **konkrete svar på høringsspørsmålene:**

1 Bør det gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå? I så fall hvilke og hvorfor?

Svar: Vi mener at det på dette tidspunkt – med omfattende endringer i forholdet mellom kirke og stat – vil være en feilprioritering å legge opp til flere endringer enn strengt nødvendig. Kirken bør konsentrere seg om primæroppgavene. Vi mener derfor at oppgavefordelingen mellom nasjonalt, regionalt og lokalt nivå bør videreføres omtrent som i dag.

2 Deler høringsinstansen Kirkerådets vurdering om at dagens finansieringsordning er den beste til å sikre en bred folkekirke?

Svar: Her mener vi imidlertid at en livssynsavgift best vil sikre både forutsigbarhet og selvstendighet, samt være arbeidsbesparende; uten å stille opp tilleggskrav for medlemskap utover dåpen.

3 Dersom dagens finansieringsordning for Den norske kirke faller bort, hvilken ordning vil høringsinstansen gå inn for? Begrunn synspunktet.

Svar: Se svaret over, samt det mer utførlige vedlegget.

4 Hvordan kan kirkestrukturen forenkles for at knappe ressurser kan bli rasjonelt utnyttet?

Svar: Vi mener både bispedømme-, prosti og soknenivå bør beholdes, men prosti og fellestråd bør i størst mulig grad bød slås sammen/koordineres. Hvis dagens finansieringsmodell videreføres, er det viktig med et nivå som faller sammen med kommunestrukturen.

Alle vigslende, trosopplærere og kirkeverger bør ansettes på bispedømmenivå.

5 Har høringsinstansen synspunkter på kriteriene for soknestørrelse og sokneinndeling i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Små sokn bør kanskje slå seg sammen, men dette må vurderes i forhold til kravet om kirke i hvert sokn og medførende fare for kirkenedleggelse.

6 Bør ordningen med to organer for soknet (menighetsråd og fellesråd) videreføres?

Svar: Soknene vil fortsatt trenge avlastning med personalmessig, økonomisk og bygningsmessig ansvar, og bør samarbeide (på prostinivå – se spm. 4). Men flere tilsetningsforhold bør, som nevnt, flyttes opp på bispedømmenivå. Ytterligere oppgaver og makt bør ikke overføres til fellesråd etter dagens modell.

7 Hvis ordningen videreføres: På hvilket nivå bør fellesorgan for flere sokn ligge (kommunenivå eller annet nivå, f.eks. prostinivå eller bispedømmenivå)?

Svar: Se over, og spm. 4, om finansiering.

8 Hvis ordningen videreføres: Bør det gjøres endringer i oppgavefordelingen mellom menighetsråd og fellesråd?

Svar: Se spm. 6

9 Bør all virksomhet i soknet underlegges styrings- og ledelsesansvaret til soknets organer?

Svar: Arbgiveransvaret for vigslede, samt kirkeverge bør ligge på bispedømmenivå, og alle ansatte bør i siste instans ledes av prosten (evt. med unntak av sekretærer, kirketjenere etc.)

10 Hvordan bør daglig ledelse for virksomheten i soknet organiseres?

Svar: Ledelsen av stabene tilknyttet de enkelte sokn bør ligge hos sokneprestene. Tilstrekkelig lederutdanning og assistanse/sekretærhjelp må tilbys sokneprester i tjeneste, og bygges inn i presteutdannelsen.

11 Hvilken rolle bør biskopen ha i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Biskopen bør både være tilsynsmann og arbeidsgiver for de vigslede (inkl. trosopplærerne), samt *kirkevergene*; og som før ha visitasansvar overfor soknene, etc. Daglig arbeidsledelse delegeres. I tillegg bør biskopenes uavhengighet sikres best mulig, i hvert fall overfor Kirkerådet, men et stykke på vei også i forhold til Kirkemøtet.

12 Hvilke virkemidler bør biskopen ha for å kunne ivareta tilsynet på en god måte?

Svar: Bl.a. arbeidsgiveransvar.

13 Hvordan bør utpeking av biskoper skje i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Biskopene bør utpekes ved valg, - i hvert fall ikke, som i dag, av Kirkerådet.

14 Bør bispedømmerådet opprettholdes som rådsorgan på bispedømmenivå, og hva skal i så fall være bispedømmerådets rolle i kirkestrukturen?

Svar: Bispedømmerådene må opprettholdes (kanskje med utvidet «ansattes-representasjon» - i forhold til «demokrati-reformens» økning av antall menighetsvalgte), som nevnt med mer omfattende ansettelsesansvar og noe mer ansvar for soknene.

Samtidig lurer vi på om ikke en del rådgivningfunksjoner heller bør samles på nasjonalt plan for å oppnå tilstrekkelig bredde og tyngde; - alternativt måtte bispedømme-stabene forsterkes betydelig. Ved f.eks. kirkebrann er bispedømmerådernes kompetanse helt utilstrekkelig til å bistå menighet og fellesråd (kanskje med unntak av i Stavanger).

15 Hvilke oppgaver bør i så fall legges til bispedømmerådet?

Svar: Se over.

16 Bør alle ansatte ha den samme arbeidsgiver og hvilket organ bør dette i så fall være?

Svar: Felles arbeidsgiver er nok ønskelig (selv om vi ikke mener at denne reformen haster). I tilfelle mener vi, som nevnt, at mer arbeidsgiveransvar bør flyttes til bispedømmenivå, med mulighet for delegasjon. Arbeidsledelsen må i alle fall delegeres (slik prostene i dag leder prostienes prester). Soknene må sikres stor innflytelse, i den grad de ønsker og har kapasitet. Samtidig må arbeidstagergruppene beholde sitt selvstendige ansvar som nå; spesielt prestene, som i særlig forstand er «sendt» til menighetene. (cf. CA 5).

17 I hvilken grad bør arbeidsgiverfunksjoner fordeles på de ulike organer? (Biskopen regnes i denne sammenheng som et organ).

Svar: Se over.

18 I hvilken grad bør det åpnes opp for lokale og regionale variasjoner i organiseringen av arbeidsgiveransvaret?

Svar: Variasjoner bør vel begrenses til det som synes strengt nødvendig.

19 Hvordan bør man på best mulig måte ivareta særpreget til prestatjenesten og andre vigslede tjenester?

Svar: Prestene bør fortsatt være *sendt* til menighetene, og sokneprestene må selvsagt fortsatt sitte i menighetsrådene, og bør i tillegg være daglige ledere av virksomheten i soknene.

20 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkemøtets rolle i kirken?

Svar: Ingen annen instans kan nå erstatte Kirkemøtet, men biskopene bør sikres en viss uavhengighet, evt. gjennom preses, og bl.a. den geistlige representasjonen bør styrkes igjen (jfr. spm. 14, og for eksempel forholdene i Den engelske kirke med sine «kamre» av biskoper, prester og legfolk).

21 Har høringsinstansen synspunkter på hvordan Kirkemøtet skal settes sammen?

Svar: Se spm. 14. Kanskje bør den geistlige (eller evt. ansatte-)representasjonen styrkes.

22 Har høringsinstansen synspunkter på Bispemøtets oppgaver og rolle i kirkeordningen, herunder forholdet til Kirkemøtet og Kirkerådet?

Svar: Bispemøtet bør ha et saksforberedende ansvar for lære- og liturgisaker til Kirkemøtet (og selvsagt innstille).

23 Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om ledelse av biskopene?

Svar: Preses bør ivareta arbeidsgiveransvaret for biskopene, for å sikre «embetslinjen» størst mulig selvstendighet helt til topps.

24 Har høringsinstansen synspunkter på Kirkerådets funksjon og sammensetning?

Svar: Kirkerådet bør fortsatt settes sammen slik som i dag.

25 Bør ordningen med en egen lærenemnd videreføres, og hvilken funksjon skal en slik nemnd i så fall ha?

Svar: Lærenemnda bør beholdes, for å sikre teologisk kompetanse på akademisk toppnivå i læresaker, etc.

26 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ansvaret for samisk kirkeliv skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Ikke tatt stilling.

27 Har høringsinstansen synspunkt på hvordan ungdomsdemokratiet og Ungdommens kirkemøte skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Svar: Ikke tatt stilling.